

Rozdział VII

Umorzenie postępowania egzekucyjnego z urzędu

Discontinuance of executory proceedings ex officio

Abstract: This article is devoted to the subject of discontinuing executory proceedings ex officio. At the beginning it was indicated what is the executory proceedings and who conduct them and what changes have been introduced in the area of the execution lastly. Next, the presumptions for discontinuing the proceedings by law and discontinuing the proceedings by the court executive officer were described and what are its basics in order to notice that difference between ex officio extinction and the legal extinction. Another issue raised in the article is the discontinuance of executory proceedings' effects. The major objective of the article is to present and discuss the reasons for discontinuing of executory proceedings ex officio.

Keywords: execution, bailiff, debtor, creditor, legal proceedings, discontinuance of executor proceedings

Streszczenie: Niniejsze opracowanie poświęcone jest tematyce umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu. Na wstępie zasygnalizowano, czym jest postępowanie egzekucyjne, kto je prowadzi oraz jakie zmiany zostały wprowadzone w zakresie egzekucji ostatnimi czasy. Następnie opisane zostały przesłanki umorzenia postępowania z mocy prawa oraz umorzenia postępowania przez komornika sądowego i jakie są jego podstawy w celu dostrzeżenia różnicy między umorzeniem z urzędu a umorzeniem z mocy prawa. Kolejną kwestią, która została poruszona w artykule, są skutki, jakie wywołuje umorzenie egzekucji. Głównym celem artykułu jest przedstawienie i omówienie przesłanek umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu.

Słowa kluczowe: egzekucja, komornik, dłużnik, wierzyciel, postępowanie cywilne, umorzenie postępowania egzekucyjnego

1. Wprowadzenie

Postępowanie egzekucyjne służy doprowadzeniu do przymusowego wykonania przez dłużnika obowiązku określonego w tytule wykonawczym, który stanowi tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności¹. Podstawowym celem postępowania

¹ Więcej na temat tytułu egzekucyjnego (wskazanie, czym jest tytuł egzekucyjny oraz jego rodzaje), a także cały przebieg postępowania o nadanie klauzuli wykonalności znajduje się w: I. Gil, P. Gil, *Postępowanie klauzulowe*, Warszawa 2007.

egzekucyjnego jest wyegzekwowanie od dłużnika należności przysługujących wierzycielowi, co wiąże się z realizacją funkcji windykacyjnej postępowania cywilnego². Organem egzekucyjnym, podejmującym czynności egzekucyjne zmierzające do skutecznego przeprowadzenia i zakończenia postępowania egzekucyjnego, jest komornik sądowy, chyba że ustawa zastrzega prowadzenie postępowania egzekucyjnego dla sądu.

Postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez komornika sądowego, może zostać umorzone z urzędu w momencie wystąpienia opisanych niżej podstaw. Zagadnienie umorzenia postępowania egzekucyjnego podlegało zmianom w zakresie skrócenia terminu, po upływie którego dojdzie do umorzenia z mocy prawa, jak też katalogu podstaw skutkujących umorzeniem postępowania z urzędu. W ramach opracowania zostało poddane analizie między innymi uchylenie przepisu art. 823 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (dalej jako k.p.c.), regulującego podstawę do umorzenia postępowania egzekucyjnego w przypadku beczynności wierzyciela. Ponadto opisane zostały zmiany wprowadzone ustawą o komornikach sądowych³, na mocy której dodano do przepisu art. 824 § 1 k.p.c. punkt 5 i 6, wskutek czego komornik bez wniosku wierzyciela może umorzyć postępowanie z urzędu po wystąpieniu określonych warunków. Opisanie podstaw umorzenia postępowania z mocy samego prawa oraz z urzędu pozwoli dostrzec, jakie występują różnice pomiędzy umorzeniem postępowania egzekucyjnego z mocy prawa a umorzeniem postępowania egzekucyjnego z urzędu.

2. Umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa

O umorzeniu postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa możemy mówić w przypadku, gdy zostaną spełnione określone w ustawie warunki. W momencie wystąpienia którejkolwiek z okoliczności postępowanie zostaje umorzone z mocy prawa. Komornik nie wydaje postanowienia, w którym umarza postępowanie, lecz może wydać postanowienie, stwierdzające umorzenie postępowania, lub na wniosek strony wydać zaświadczenie, w którym potwierdza fakt umorzenia, jakie nastąpiło z mocy samego prawa. Takie postanowienie komornika stwierdzające fakt umorzenia postępowania egzekucyjnego ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny⁴.

² Z. Szczurek, *Egzekucja sądowa w prawie polskim*, Sopot 2015, s. 37-38.

³ Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, Dz. U. z 2018 r. poz. 771 ze zm., dalej jako u.k.s.

⁴ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego, t. 2. Komentarz. Art. 730-1217*, Warszawa 2019, s. 513.

2.1. Umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 823 k.p.c.

W postępowaniach egzekucyjnych wszczętych przed 8 września 2016 r. znajdzie zastosowanie przepis art. 823 k.p.c., który stanowi o możliwości stwierdzenia umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy samego prawa w przypadku beczynności wierzyciela, gdy w przeciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego lub nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania. Obowiązek wierzyciela do dokonania czynności niezbędnej do dalszego prowadzenia postępowania egzekucyjnego musi wynikać z przepisów prawa lub w sytuacji, gdy nie wywiązał się z obowiązku określonego przez komornika w skierowanym do niego wezwaniu. Roczny termin należy liczyć od dnia, w którym została dokonana ostatnia czynność egzekucyjna. Żądanie podjęcia zawieszzonego postępowania powinno zostać złożone najpóźniej w ciągu roku od momentu ustania przyczyny zawieszenia. Na postanowienie o stwierdzeniu umorzenia postępowania egzekucyjnego przysługuje zażalenie⁵. Przepis art. 823 k.p.c. został uchylony nowelizacją z dnia 10 lipca 2015 r., która wprowadziła do przepisu art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c.

2.2. Umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 170 Prawo restrukturyzacyjne⁶

Postępowanie egzekucyjne, które zostało wszczęte przed dniem otwarcia postępowania układowego lub przyspieszonego postępowania układowego, z dniem otwarcia postępowania układowego lub analogicznie przyspieszonego postępowania układowego ulega zawieszeniu z mocy prawa (art. 259 ust. 1 i art. 278 ust. 1 pr. restr.). Wierzytelności, w stosunku do których prowadzone są postępowania egzekucyjne, w przypadku kiedy zostają objęte układem, po uprawomocnieniu się postanowienia o zatwierdzeniu układu ulegają umorzeniu z mocy prawa (stosownie do art. 170 pr. restr.). Umorzeniu ulegają wszystkie postępowania egzekucyjne, których wierzytelności są objęte układem bez względu na to, czy zostały one ujawnione w toku postępowania restrukturyzacyjnego⁷. W takim przypadku ma zastosowanie regulacja zawarta w przepisie art. 166 § 1 pr. restr., zgodnie z którą układ wiąże wierzycieli, których wierzytelności według ustawy są objęte układem, a nie zostały umieszczone w spisie wierzytelności. Sytuacja ta dotyczy tylko wierzytelności, które są objęte układem zatwierdzonym prawomocnie przez

⁵ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587291242/517943/jakubecki-andrzej-red-komentarz-aktualizowany-do-kodeksu-postepowania-cywilnego?cm=URELATIONS> [dostęp: 13.09.2019].

⁶ Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, Dz. U. z 2015 r. poz. 978 ze zm., dalej jako pr. restr.

⁷ A. Witosz, [w:] A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz (red.), *System Prawa Handlowego*, t. 6. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, Warszawa 2019, s. 556.

sąd⁸. Natomiast układ nie wiąże tych wierzycieli, których dłużnik nie ujawnił i którzy nie byli uczestnikami postępowania (art. 166 § 2 pr. restr.).

2.3. Umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 146 Prawo upadłościowe⁹

W przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika prowadzone postępowanie egzekucyjne, które zostało wszczęte przed dniem ogłoszenia upadłości, ulega zawieszeniu z mocy samego prawa. Sytuacja ta dotyczy spraw, w których egzekucja jest skierowana do składników majątku upadłego dłużnika wchodzących w skład masy upadłości, nie ma natomiast zastosowania do spraw skierowanych do składników majątku, które nie wchodzi w skład masy upadłości. Postępowania skierowane do majątku niewchodzącego w skład masy upadłości mogą być kontynuowane. Stosownie do art. 146 ust. 1 pr. upadł. zawieszono postępowania egzekucyjne ulegają umorzeniu z mocy samego prawa z dniem uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnika, a wszystkie dokonane czynności egzekucyjne ulegają uchyleniu¹⁰. W sytuacji gdy podczas zawieszono postępowania egzekucyjnego organ egzekucyjny wyegzekwował od dłużnika jakieś środki i nie przekazał ich wierzycielowi, to ma on obowiązek przekazania ich w całości do masy upadłości. Z wyegzekwowanych kwot komornik nie może potrącić środków na pokrycie kosztów postępowania egzekucyjnego, gdyż art. 146 ust. 2 pr. upadł. wprost nakłada obowiązek przekazania do masy upadłości sum uzyskanych od dłużnika, więc całej wyegzekwowanej od niego kwoty¹¹.

3. Umorzenie postępowania egzekucyjnego z urzędu

Ustawa przewiduje wystąpienie okoliczności, w przypadku których postępowanie egzekucyjne zostaje umorzone przez komornika z urzędu – bez dodatkowych wniosków stron postępowania. Szeroki katalog przesłanek będących podstawą umorzenia postępowania z urzędu zawiera art. 824 k.p.c. Umorzenie postępowania następuje poprzez wydanie przez sądowy organ egzekucyjny postanowienia, na które zgodnie z art. 767 k.p.c. przysługuje skarga do sądu rejonowego, przy którym działa komornik¹². Skargę wnosi

⁸ A. Machowska (red.), *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe zagadnienia praktyczne*, Warszawa 2016, s. 343-344.

⁹ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535 ze zm., dalej jako pr. upadł.

¹⁰ P. Frycaj, [w:] A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz (red.), *op. cit.*, s. 942-947.

¹¹ D. Chrapoński, [w:] A.J. Witosz, *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 435-437.

¹² Jak wskazuje I. Gil [w:] E. Marszałkowska-Krześ (red.), *Meritum. Postępowanie cywilne*, Warszawa 2017, s. 1261, celem postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego jest ostateczne zakończenie prowadzonego postępowania bez jednoczesnego zaspokojenia wierzyciela.

się w terminie tygodniowym od dnia dokonania zawiadomienia o dokonaniu czynności – wydaniu postanowienia do komornika, który wydał skarżone postanowienie. Komornik w terminie trzech dni po otrzymaniu skargi ma obowiązek uzasadnienia dokonania danej czynności oraz przekazania go wraz ze skargą i aktami do właściwego, sądu chyba że uwzględni skargę w całości. O fakcie uwzględniania skargi informuje skarżącego oraz inne podmioty, których to dotyczy¹³.

3.1. Umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność egzekucji sądowej

Pierwszą kodeksową podstawą umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu jest niedopuszczalność egzekucji sądowej. Przepis art. 824 § 1 pkt 1 k.p.c. obliguje komornika do umorzenia postępowania egzekucyjnego postanowieniem w przypadku, gdy egzekucja nie może być przez niego prowadzona. Taka sytuacja występuje, gdy tytuł wykonawczy nie może być wykonany poprzez prowadzenie postępowania egzekucyjnego lub postępowanie winno być prowadzone przez administracyjne organy egzekucyjne oparte na administracyjnym tytule wykonawczym¹⁴. Wyjątkiem od tej zasady jest przekazanie takiego postępowania do sądowego organu egzekucyjnego na podstawie przepisów szczególnych¹⁵, np. koszty sądowe oraz grzywny, które zostały orzeczone w postępowaniu przed sądem administracyjnym podlegają egzekucji sądowej, o czym stanowi art. 228 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi¹⁶. W trakcie prowadzenia sądowego oraz administracyjnego postępowania egzekucyjnego może dojść do wystąpienia zbiegu tych egzekucji, które zostały skierowane do tego samego składnika majątku, np. do świadczenia emerytalno-rentowego, rachunku bankowego czy wynagrodzenia za pracę. Zagadnienie zbiegu egzekucji sądowej i administracyjnej normuje przepis art. 773 § 1 k.p.c., zgodnie z którym właściwym do łącznego prowadzenia postępowania egzekucyjnego będzie ten organ, który jako pierwszy dokonał zajęcia; jeśli ustalenie pierwszeństwa jest niemożliwe, właściwy jest ten organ, który dokonał zajęcia opiekującego na wyższą należność¹⁷. Istnieje zatem możliwość prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez sądowy organ egzekucyjny, które co do zasady winno być prowadzone w trybie egzekucji administracyjnej. Wierzyciel może

¹³ Skarga na czynności komornika sądowego została poddana dokładnej analizie przez S. Cieślaka [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego, t. 2. Komentarz. Art. 730-1217*, Warszawa 2019, s. 181-196.

¹⁴ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587743513/595121> [dostęp: 13.09.2019].

¹⁵ A. Grela, [w:] I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), *Zadłużenie i niewypłacalność dłużnika*, Sopot 2018, s. 109-110.

¹⁶ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1270 ze zm.

¹⁷ <https://sip.lex.pl/#/monograph/369260192/233107/szczurek-zbigniew-egzekucja-sadowa-w-sprawach-cywilnych?cm=URELATIONS> [dostęp: 19.10.2019].

(w wypadkach określonych w ustawie) wybrać, w jakim trybie będzie prowadzone postępowanie egzekucyjne, np. egzekucja składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, postępowanie prowadzone na podstawie tytuł wykonawczego uzyskanego na podstawie art. 316 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, gdy zostanie wybrana egzekucja prowadzona w trybie postępowania administracyjnego, postępowanie egzekucyjne prowadzone w trybie egzekucji sądowej będzie niedopuszczalne¹⁸. Komornik nie będzie również właściwy do prowadzenia postępowania, które na mocy:

- art. 610⁵ k.p.c. winien prowadzić właściwy organ celny,
- art. 693²² k.p.c. winien prowadzić naczelnik właściwego urzędu skarbowego,
- art. 598⁶ k.p.c. winien prowadzić kurator sądowy¹⁹.

3.2. Umorzenie postępowania ze względu na brak zdolności sądowej

Brak zdolności sądowej wierzyciela lub dłużnika jest kolejną podstawą umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu. Zdolność sądowa jest definiowana w art. 64 k.p.c., jest to zdolność występowania w procesie jako strona. W doktrynie można dostrzec różne opinie na temat tego, co decyduje o zdolności sądowej strony. Stanowisko, iż o zdolności sądowej przesądza orzeczenie sądu, a konkretnie, iż postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności jest równoznaczne z jej posiadaniem, co z kolei wiąże się badaniem przez organ egzekucyjny posiadania zdolności sądowej strony po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, wyraża między innymi O. Marcewicz²⁰. Dominujące jest natomiast twierdzenie, iż o zdolności sądowej stanowi ustawa, wśród osób popierających to stanowisko jest np. K. Golinowska, H. Ciepła czy H. Pietrzkowski, zatem organ prowadzący postępowanie egzekucyjne jest obowiązany do badania zdolności sądowej strony w każdym postępowaniu, na każdym jego etapie, zarówno przy wszczęciu postępowania, jak i w jego trakcie. Brak zdolności sądowej może mieć charakter pierwotny, występujący już na etapie wszczęcia postępowania, oraz następczy, który wystąpił w trakcie prowadzonego postępowania. Jeżeli braki w przedmiocie zdolności sądowej dają się uzupełnić, organ egzekucyjny wzywa do ich uzupełnienia w wyznaczonym terminie, o czym stanowi art. 70 k.p.c. Oznaczony przez komornika termin do usunięcia braków ma charakter terminu sądowego, komornik wyznaczając go, bierze pod uwagę realny czas, w jakim braki mogą zostać usunięte. Przed upływem określonego terminu strona może wnioskować o jego zmianę. W przypadku gdy nie można uzupełnić braków

¹⁸ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, Dz. U. z 2016 r. poz. 996 ze zm.

¹⁹ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *op. cit.*, s. 517.

²⁰ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587743513/595121> [dostęp: 13.09.2019].

lub po upływie wyznaczonego terminu i niezuzupełnieniu braków komornik umarza postępowanie²¹.

3.3. Umorzenie postępowania ze względu na niedopuszczalność egzekucji przez wzgląd na jej przedmiot lub osobę dłużnika

W przypadku gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot czy też osobę dłużnika jest niedopuszczalna, organ egzekucyjny jest obowiązany ją umorzyć. Z niedopuszczalnością egzekucji ze względu na przedmiot mamy do czynienia, gdy jest ona skierowana do przedmiotów, które z mocy ustawy nie podlegają egzekucji, bądź orzeczeniem sądu, który uwzględnił powództwo określone w art. 841 § 1 k.p.c., zostały zwolnione od egzekucji. Do przedmiotów, które stosownie do art. 829 k.p.c. są zwolnione od egzekucji, należą:

- przedmioty urządzenia domowego niezbędne dla dłużnika i jego domowników,
- zapasy żywności i opału niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny na okres jednego miesiąca,
- jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce potrzebne do wyżywienia dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów,
- narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłączeniem pojazdów mechanicznych,
- u dłużnika pobierającego okresową stałą płacę – pieniądze w kwocie, która odpowiada niepodlegającej egzekucji części płacy za czas do najbliższego terminu wypłaty, natomiast u dłużnika, który nie otrzymuje stałego wynagrodzenia lub prowadzącego działalność gospodarczą – pieniądze niezbędne na utrzymanie dla niego i jego rodziny przez dwa tygodnie,
- przedmioty niezbędne do nauki, papiery osobiste, odznaczenia i przedmioty służące do wykonywania praktyk religijnych oraz przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową,
- produkty lecznicze oraz wyroby medyczne niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego przez okres trzech miesięcy,
- przedmioty niezbędne ze względu na niepełnosprawność dłużnika lub członków jego rodziny.

Rolnicy prowadzący gospodarstwo rolne zostali potraktowani w sposób szczególny i należące do nich przedmioty niepodlegające egzekucji określił Minister

²¹ I. Gil, [w:] E. Marszałkowska-Krześ (red.), *op. cit.*, s. 1270-1273.

Sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji.

Szeroki katalog środków przysługujących dłużnikowi, które są wyłączone z egzekucji, określa również art. 831 k.p.c. Ustawodawca w kolejnym artykule dopuszcza możliwość skierowania egzekucji do należności dłużnika wypłacanych w związku ze śmiercią tytułem zapomogi, ubezpieczenia lub jednorazowego zaopatrzenia pod dowolną nazwą na pokrycie kosztów pogrzebu z tym zastrzeżeniem, że egzekucja jest prowadzona na zaspokojenie tych kosztów. W innych ustawach również możemy znaleźć przepisy dotyczące ograniczenia egzekucji. Kodeks pracy w art. 87 i art. 87¹ określa należności podlegające potrąceniu oraz wysokość kwoty wolnej od potrąceń. Powyższe przepisy mają także zastosowanie do wskazanych w art. 833 k.p.c. dochodów dłużnika.

Niedopuszczalność egzekucji ze względu na osobę dłużnika występuje wówczas, gdy egzekucja została skierowana do osoby, która korzysta z immunitetu egzekucyjnego. Art. 1115 § 1 i 2 k.p.c. stanowi, iż w stosunku do osób korzystających z immunitetu sądowego nie może być prowadzone postępowanie egzekucyjne, za wyjątkiem spraw, w których nie przysługuje im immunitet sądowy. Osoby posiadające immunitet sądowy zostały wymienione w art. 1111 oraz 1112 k.p.c., należą do nich osoby posiadające immunitet dyplomatyczny i konsularny²².

3.4. Umożnienie postępowania ze względu na jego bezskuteczność

Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 25 listopada 2015 r. o sygn. V ACz 1182/15 wskazał swego rodzaju definicję bezskutecznej egzekucji, określając ją „stanem faktycznym, w którym istnieją niezaspokojone zobowiązania dłużnika, a których nie można wyegzekwować ze względu na brak majątku dłużnika, z którego wierzyciel mógłby zaspokoić należną wierzytelność”²³. Dzięki temu, że wierzyciel nie jest obowiązany wskazać we wniosku egzekucyjnym sposobów, z których ma być prowadzone postępowanie egzekucyjne, za wyjątkiem egzekucji z nieruchomości, komornik może dochodzić wskazanych należności z ustalonego przez siebie majątku dłużnika w ramach czynności określonych w art. 801 k.p.c. Nawet w przypadku, gdy wierzyciel wskaże we wniosku określone sposoby, to organ egzekucyjny nie jest nimi związany²⁴. W stanie prawnym sprzed 8 września 2016 r. komornik był zobligowany do prowadzenia postępowania wyłącznie w sposób wskazany we wniosku wierzyciela. Prowadziło to do wszczynania postępowań w celu egzekucji niewielkich kwot, gdzie jako sposoby były

²² A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2019, s. 300.

²³ Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach – V Wydział Cywilny z dnia 25 listopada 2015 r., V ACz 1182/15.

²⁴ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587743477/595085/jakubecki-andrzej-red-kodeks-postepowania-cywilnego-komentarz-aktualizowany-tom-ii-art-730-1217?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

wskazywane tylko takie, na które wierzyciel co do zasady nie musiał uiszczać zaliczki, co niekoniecznie było związane ze skutecznością egzekucji. Tak prowadzone postępowania miały jedynie na celu przerwanie biegu przedawnienia²⁵. Obowiązujące przepisy niewątpliwie przyczyniają się do zwiększenia możliwości komornika w zakresie ustalenia majątku dłużnika i skierowania do niego egzekucji, a co za tym idzie – do skuteczniejszego prowadzenia postępowania. Jeżeli okaże się, że egzekucja z ustalonych składników majątku dłużnika nie przyczyni się do zaspokojenia należności egzekwowanych na rzecz wierzyciela, gdy jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej niż koszty egzekucyjne, komornik umarza postępowanie egzekucyjne z urzędu²⁶. Koszty postępowania egzekucyjnego są zaspokajane w pierwszej kolejności, więc w przypadku gdy egzekucja z ustalonych składników majątku dłużnika nie będzie wystarczająca na pokrycie tych kosztów, oczywiste jest, że nie da się zaspokoić wierzyciela nawet co do części dochodzonych należności, z tych względów prowadzenie takiego postępowania „byłoby bezcelową dokuczliwością skierowaną przeciwko dłużnikowi”²⁷. Wydając postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w związku z jego bezskutecznością, komornik ustala koszty egzekucji oraz na żądanie wierzyciela uwzględnia w nim koszty jego zastępstwa procesowego²⁸. Umorzenie postępowania na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. ma zastosowanie jedynie w przypadku egzekucji świadczeń pieniężnych, ponieważ taka egzekucja ma na celu przekazanie wierzycielowi wyegzekwowanych świadczeń pieniężnych²⁹. Postępowanie prowadzone w celu egzekucji świadczeń alimentacyjnych zgodnie z art. 1086 k.p.c. nie może zostać umorzone ze względu na jego bezskuteczność.

3.5. Umorzenie postępowania ze względu na bezczynność wierzyciela

Kolejną podstawą umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu jest bezczynność wierzyciela, zgodnie z przepisem art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. umorzenie postępowania egzekucyjnego następuje w razie bezczynności wierzyciela. Przedmiotowy przepis został wprowadzony nowelizacją k.p.c. dokonaną ustawą z dnia 10 lipca 2015 r., na mocy której doszło także do uchylecia art. 823 k.p.c. Wprowadzenie punktu 4 do art. 824 § 1 k.p.c.

²⁵ <https://sip.lex.pl/#/monograph/369399039/341409/olczak-dabrowska-dagmara-malgorzata-red-wybrane-zagadnienia-egzekucji-sadowej?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

²⁶ J. Studzińska, [w:] J. Gołaczyński (red.), *Postępowanie egzekucyjne. Komornicy sądowi. Koszty egzekucyjne*, Warszawa 2019, s. 229-231.

²⁷ K. Flaga-Gieruszyńska, [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 1464.

²⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 37/07.

²⁹ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587808228/605668/zembrzuski-tadeusz-red-kodeks-postepowania-cywilnego-koszty-sadowe-w-sprawach-cywilnych...?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

stanowiącego podstawę umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu oraz skrócenie okresu bezczynności wierzyciela z jednego roku do 6 miesięcy od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej lub w przypadku zawieszenia postępowania od dnia ustania przyczyny zawieszenia postępowania, ma dyscyplinować wierzyciela do sprawnego podejmowania czynności koniecznych do dalszego prowadzenia postępowania. Dzięki wprowadzonej zmianie wierzyciel, aby uniknąć umorzenia postępowania, jest obowiązany do podejmowania dalszych działań przy prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym i angażowania się w podejmowane czynności. Celowość wprowadzonych zmian ustawodawca uzasadnił także interesem dłużnika, który „nie powinien zbyt długo pozostawać w niepewności co do swojej sytuacji prawnej i stanu majątku”³⁰. Omawiana regulacja przyczynia się do wyeliminowania sytuacji, w której wierzyciel, będąc obowiązany do podjęcia czynności niezbędnej do dalszego prowadzenia postępowania, pozostaje bierny przez dłuższy okres czasu, a organ egzekucyjny prowadzący postępowanie nie ma możliwości podjęcia dalszych działań bez zaangażowania wierzyciela. Umorzenie takiego postępowania z urzędu (postanowieniem organu egzekucyjnego) ma niewątpliwie pozytywny wpływ na kwestie związane z zażaleniem, które zgodnie z art. 828 k.p.c. przysługuje na postanowienie w przedmiocie zawieszenia lub umorzenia postępowania³¹. W poprzednim stanie prawnym, kiedy miała zastosowanie art. 823 k.p.c., przy stwierdzeniu umorzenia postępowania egzekucyjnego organ egzekucyjny nie miał obowiązku wydania postanowienia, które stwierdzało umorzenie postępowania z mocy samego prawa, natomiast wierzyciel lub dłużnik mógł wystąpić o wydanie zaświadczenia o umorzeniu postępowania. W związku z powyższym powstawały wątpliwości dotyczące skargowości. Dopiero w przypadku, gdy sąd jako organ egzekucyjny stwierdził umorzenie postępowania w formie postanowienia lub nadał formę postanowienia zaświadczeniu o umorzeniu postępowania wydanym przez komornika, strony miały możliwość zaskarżenia postanowienia oraz takiego zaświadczenia³².

Przepisy art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. nie mają zastosowania w sytuacji, gdy egzekwowane są należności alimentacyjne, o czym stanowi art. 1086 § 5 k.p.c., oraz grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu cywilnym, ponadto opłaty sądowe i inne koszty postępowania w sprawach cywilnych, które przysługują Skarbowi Państwa³³, co wynika z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywien i kar pieniężnych orzeczonych

³⁰ Druk nr 2678, sejm RP VII kadencja, RM-10-73-14.

³¹ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *op. cit.*, s. 520.

³² A. Adameczuk, [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, tom 2 (art. 506-1217)*, Warszawa 2011, s. 531.

³³ Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 38/12.

w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa³⁴.

3.6. Umorzenie postępowania ze względu na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, uchylenie bądź utratę orzeczenia, na którym oparto klauzulę wykonalności

Podstawą do umorzenia postępowania egzekucyjnego jest także pozbawienie prawomocnym orzeczeniem wykonalności tytułu wykonawczego, uchylenie lub utrata mocy orzeczenia, na którym oparto klauzulę wykonalności. Powyższe podstawy zostały na mocy art. 261 pkt 15 u.k.s. z dnia 1 stycznia 2019 r. przeniesione z art. 825 pkt 2 k.p.c. Wprowadzenie zmiany w postaci takiej regulacji uzasadniano w projekcie nowelizacji faktem, iż w przypadku wystąpienia określonych okoliczności komornik sądowy będzie mógł podjąć czynności zmierzające do umorzenia postępowania z urzędu, a nie – jak to miało miejsce w poprzedniej regulacji – na wniosek. Takie rozwiązanie wiąże się ze zwiększeniem ochrony osób, które w danym postępowaniu utraciły status dłużnika oraz „ułatwi to komornikom korygowanie czynności wadliwie podjętych”³⁵. Pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego następuje przede wszystkim poprzez uznanie powództwa dłużnika określonego w art. 840 k.p.c. oraz poprzez orzeczenie, które stwierdza, iż obowiązek objęty tytułem nie istnieje, a dłużnik nie ma możliwości wytoczyć powództwa przeciwegzekucyjnego. Orzeczenie sądu wyższej instancji, które uchyla bądź zmienia orzeczenie przyznające wierzycielowi określoną należność, także pozbawia je wykonalności³⁶. Zgodnie z przepisem art. 346 § 1 k.p.c. sąd zawiesi rygor natychmiastowej wykonalności nadany wyrokowi zaocznemu, w przypadku gdy został on wydany z naruszeniem przepisów o dopuszczalności jego wydania bądź gdy pozwany uprawdopodobni, że jego niestawiennictwo było niezawinione, przy jednoczesnym spełnieniu warunku, iż okoliczności przedstawione w sprzeciwie wywołują wątpliwości co do zasadności wyroku zaocznego. Sąd stosownie do art. 346 § 1¹ k.p.c. ma także możliwość uchylenia z urzędu rygoru natychmiastowej wykonalności, jeżeli pozwany dowiedzie, iż odpis pozwu doręczono w trybie art. 139 k.p.c. na inny adres niż aktualne w dacie doręczenia miejsce zamieszkania dłużnika. Wprowadzenie do art. 346 § 1¹ k.p.c. także dokonane zostało na mocy ustawy o komornikach sądowych, co motywowano tym, iż pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego powoduje jego upadek, co winno wiązać się z jego umorzeniem³⁷.

³⁴ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywien i kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa, Dz. U. z 2016 r. poz. 1227.

³⁵ Druk nr 1582, sejm RP VIII kadencja, RM-10-44-17.

³⁶ A. Marciniak, *op. cit.*, s. 300-301.

³⁷ Druk nr 1582, sejm RP VIII kadencja, RM-10-44-17.

3.7. Umorzenie postępowania ze względu na jego sprzeczność z treścią tytułu wykonawczego

Kolejną podstawą do umorzenia postępowania egzekucyjnego jest jego sprzeczność z treścią tytułu wykonawczego, która została przeniesiona z przepisu art. 825 k.p.c., podobnie jak omawiany wyżej przepis art. 824 § 1 pkt 5 k.p.c. W wyniku wprowadzonej zmiany komornik sądowy już w momencie wystąpienia określonych warunków umarza postępowanie egzekucyjne z urzędu, bez oczekiwania na wniosek wierzyciela. Jedną z podstaw umorzenia postępowania w oparciu o przepis art. 824 § 1 pkt 6 k.p.c. jest skierowanie egzekucji przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem i sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji przeciwko niej. Nie ma określonej formy dokonania takiego sprzeciwu. Może on zostać dokonany ustnie do protokołu bądź we wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego³⁸. Błędy w stosunku do osób, przeciwko którym kierowano postępowania egzekucyjne, wynikają z braku obowiązku początkowo wskazywania w klauzuli wykonalności numeru PESEL, NIP czy innych identyfikatorów dłużnika. Obowiązek taki został nałożony dopiero Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lipca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności. W kolejnym rozporządzeniu określającym brzmienie klauzuli wykonalności zachowano wymóg wskazania numeru PESEL, NIP czy też KRS w zależności od osoby dłużnika. Niewątpliwie jest to korzystna zmiana, która bez wątplenia przyczyniła się do wyeliminowania sytuacji, gdy egzekucja jest kierowana do osoby, która nie jest dłużnikiem, noszącej jedynie to samo imię i nazwisko.

Ustawodawca otwiera katalog przyczyn skutkujących umorzeniem postępowania egzekucyjnego poprzez użycie sformułowania, iż umarza się postępowanie, jeżeli egzekucja pozostaje z innych powodów niż wyżej opisany w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego. Z taką sytuacją mamy do czynienia, gdy postępowanie egzekucyjne zostało skierowane do ruchomości bądź nieruchomości dłużnika innej niż wskazana w tytule wykonawczym lub do części majątku, z której on nie ponosi odpowiedzialności³⁹, np. skierowanie egzekucji do majątku osobistego małżonka dłużnika, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności, gdyż stosownie do art. 787 k.p.c. odpowiedzialność małżonka jest ograniczona do majątku objętego współwłasnością majątkową. Mając na uwadze przywołane przepisy, komornik sądowy w momencie ustalenia, iż doszło do zajęcia części majątku osobistego małżonka dłużnika, zobligowany będzie do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Nie wyłącza to możliwości złożenia przez małżonka dłużnika wniosku o umorzenie postępowania z tej części majątku wraz z dowodami

³⁸ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *op. cit.*, s. 522.

³⁹ <https://sip.lex.pl/#/commentary/587808228/605668/zembrzuski-tadeusz-red-kodeks-postepowania-cywilnego-koszty-sadowe-w-sprawach-cywilnych...?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

poświadczającymi, że jest to jego własność osobista. Kolejnym przykładem sprzeczności egzekucji z treścią tytułu wykonawczego jest wykroczenie poza treść tytułu. Taka sytuacja może wystąpić np. gdy mamy do czynienia z ograniczoną odpowiedzialnością spadkobiercy, który odpowiada do wartości nabytego spadku. Przepis art. 837 k.p.c. uprawnia dłużnika do powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności, jednak tylko w sytuacji, gdy ograniczona odpowiedzialność została zastrzeżona w tytule wykonawczym. Sąd może zastrzec ograniczenie odpowiedzialności na podstawie art. 319 k.p.c.⁴⁰

3.8. Umorzenie postępowania ze względu na zniesienie separacji

W sytuacji gdy egzekucja jest prowadzona na podstawie tytułu egzekucyjnego wydanego w związku z orzeczeniem separacji, to w momencie uprawomocnienia się postanowienia o jej zniesieniu postępowanie egzekucyjne zostaje umorzone przez komornika z urzędu. Orzeczenie separacji może powodować powstanie tytułu egzekucyjnego rozstrzygającego o należnościach z tytułu zaspokojenia potrzeb rodziny, świadczeń alimentacyjnych przysługujących zarówno wspólnemu małoletniemu dziecku małżonków, jak i jednemu małżonkowi względem drugiego. Sąd w tytule egzekucyjnym może orzec także eksmisję jednego z małżonków pozostających w separacji z ich wspólnego mieszkania, uregulowane mogą zostać również kwestie związane z korzystaniem przez małżonków ze wspólnego mieszkania. W momencie uprawomocnienia się postanowienia o zniesieniu separacji prowadzenie postępowań w tym zakresie jest bezprzedmiotowe i komornik stosownie do art. 824 § 3 k.p.c. oraz art. 567⁵ k.p.c. umarza postępowanie. Dopuszczalne jest natomiast prowadzenie egzekucji w celu wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych przysługujących za okres przed uprawomocnieniem się orzeczenia o zniesieniu separacji⁴¹. Na podstawie wyżej wymienionych przepisów nie ulegają umorzeniu również sprawy dotyczące wykonania postanowienia o podziale majątku wspólnego małżonków w momencie ustania wspólności majątkowej na skutek orzeczenia separacji⁴².

4. Skutki umorzenia postępowania egzekucyjnego

Umorzenie postępowania egzekucyjnego, bez względu na to czy postępowanie zostało umorzone z mocy prawa, czy z urzędu, stosownie do art. 826 k.p.c. wiąże się z uchyleniem wszystkich czynności egzekucyjnych dokonanych w sprawie i przywróceniem stanu sprzed wszczęcia egzekucji, co się z tym wiąże, dłużnik może bez ograniczeń

⁴⁰ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *op. cit.*, s. 523-525.

⁴¹ I. Gil, [w:] E. Marszałkowska-Krześ (red.), *op. cit.*, s. 1276.

⁴² H. Ciepla, [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. T. IV, Komentarz: Art. 730-1088*, Warszawa 2014, s. 314.

rozporządzać swoimi składnikami majątku. Uchylone zostają wszystkie czynności dokonane w trakcie prowadzonego postępowania, a więc także nałożone na dłużnika grzywny. Uchylenie czynności następuje z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu postępowania lub w przypadku umorzenia postępowania z mocy prawa, z chwilą umorzenia postępowania⁴³.

Umorzenie postępowania nie pozbawia jednak wierzyciela możliwości występowania o udzielenie ochrony prawnej. Wierzyciel zasadniczo ma możliwość ponownego wszczęcia postępowania egzekucyjnego, jeżeli wszczęcie jest dopuszczalne. Jednak w przypadku, gdy tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności, czy też uchylenie klauzuli wykonalności na skutek wniesionego zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, ponowna egzekucja jest niedopuszczalna⁴⁴.

Przepis art. 826 k.p.c. stanowi także, iż umorzenie postępowania egzekucyjnego nie może naruszać praw osób trzecich⁴⁵. Tak więc osoby, które kupiły w drodze egzekucji ruchomości bądź nieruchomości, czy też nabyły prawo do wynagrodzenia w związku z pełnieniem funkcji zarządcy lub dozorca, a także biegli za wydaną w sprawie opinię nie tracą swoich praw wraz z umorzeniem postępowania egzekucyjnego⁴⁶.

Umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje także, iż bieg terminu przedawnienia określony w art. 125 k.c. biegnie na nowo. Wyjątkiem od tej zasady jest umorzenie postępowania w związku z bezczynnością wierzyciela. A zatem w przypadku, gdy ma zastosowanie art. 823 k.p.c. lub komornik umarza postępowanie na podstawie przepisów art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c., wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego złożony przez wierzyciela nie powoduje przerwania biegu przedawnienia; stanowisko także wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2003 r. o sygn. II CK 113/02⁴⁷.

5. Podsumowanie

Istnieje wiele podstaw do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Komornik sądowy w przypadku wystąpienia którejkolwiek z nich umarza postępowanie, wydając postanowienie w tym przedmiocie. W postanowieniu o umorzeniu postępowania egzekucyjnego komornik wskazuje konkretną podstawę prawną, w oparciu o którą umarza postępowanie egzekucyjne wraz z uzasadnieniem. W postanowieniu muszą zostać także rozliczone koszty postępowania egzekucyjnego stosownie do przepisów art. 770 § 2

⁴³ *Ibidem*, s. 320-321.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ Postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 9 marca 2005 r., III CK 261/04.

⁴⁶ K. Golinowska, [w:] J. Jankowski (red.), *op. cit.*, s. 531-533.

⁴⁷ *Ibidem*, s. 532-533.

k.p.c. Prawomocne postanowienie komornika w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego podlega wykonaniu bez zaopatrywania w klauzulę wykonalności, o czym stanowi art. 770¹ k.p.c. Oznacza to, iż wierzyciel, który pokrył koszty postępowania egzekucyjnego obciążające dłużnika, może dochodzić ich zwrotu na podstawie prawomocnego postanowienia komornika.

Wprowadzone przez ustawodawcę zmiany dotyczące umorzenia postępowania egzekucyjnego z urzędu, a mianowicie przeniesienie przepisów z art. 825 k.p.c. do art. 824 k.p.c., znacznie rozszerzyły katalog przyczyn obligujących komornika do umorzenia postępowania z urzędu. Z praktycznego punktu widzenia wprowadzone zmiany należy ocenić pozytywnie, ponieważ w przypadku ustalenia przez komornika, iż występują podstawy, na mocy których egzekucja winna być umorzona, nie musi on czekać na wniosek wierzyciela, jak to miało miejsce w dotychczasowych regulacjach, lecz jest obowiązany do tego, by takie postępowanie umorzyć z urzędu. Należy zaznaczyć, iż stosownie do przepisów art. 298 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych wprowadzone zmiany dotyczące art. 824 k.p.c. mają zastosowanie do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Opisane wyżej podstawy umorzenia postępowania nie wyczerpują w pełni katalogu sytuacji, w których organ egzekucyjny zobligowany jest umorzyć postępowanie egzekucyjne. W przepisach szczególnych wskazanych jest wiele okoliczności, w wyniku których komornik umarza postępowanie w zakresie jakiejś jego części bądź w stosunku do określonego składnika majątkowego. Celem niniejszego opracowania było przedstawienie i opisanie podstaw, w oparciu o które komornik umarza postępowanie w całości z urzędu, i te zostały opisane wraz ze szczegółową analizą przepisów, które to regulują. Należy zaznaczyć, iż każde postępowanie jest inne, nawet w sytuacji gdy prowadzone są postępowania przeciwko jednemu dłużnikowi, lecz z wniosku kilku różnych wierzycieli, dlatego komornik bada podstawy do umorzenia w każdej ze spraw osobno i podejmuje stosowne działania odrębnie w każdym postępowaniu.

Bibliografia

Źródła

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm. (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1460)
- Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2015 r. poz. 1311 ze zm.
- Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2019 r. poz. 1469 ze zm.

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141 ze zm.
- Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, Dz. U. z 2018 r. poz. 771 ze zm.
- Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, Dz. U. z 2015 r. poz. 978 ze zm.
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535 ze zm.
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1270 ze zm.
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, Dz. U. z 2016 r. poz. 996 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 lipca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności, Dz. U. z 2013 r. poz. 859.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności, Dz. U. z 2014 r. poz. 1092.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia egzekucji grzywn i kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu cywilnym, a także kosztów sądowych w sprawach cywilnych, przysługujących Skarbowi Państwa, Dz. U. z 2016 r. poz. 1227.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji, Dz. U. z 2017 r. poz. 1385.

Orzecznictwo

- Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 37/07.
- Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 38/12.
- Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02.
- Postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 9 marca 2005 r., III CK 261/04.
- Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach – V Wydział Cywilny z dnia 25 listopada 2015 r., V ACz 1182/15.

Literatura

- Adamczuk A., [w:] M. Manowska (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. 2 (art. 506-1217)*, Warszawa 2011.
- Chrapoński D., [w:] A.J. Witosz (red.), *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Ciepla H., [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego, t. IV. Komentarz. Art. 730-1088*, Warszawa 2014.
- Cieślak S., [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego, t. 2. Komentarz. Art. 730-1217*, Warszawa 2019.
- Flaga-Gieruszyńska K., [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2017.

- Frycaj P., [w:] A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz (red.), *System Prawa Handlowego*, t. 6. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, Warszawa 2019.
- Gil I., [w:] E. Marszałkowska-Krześ (red.), *Meritum. Postępowanie cywilne*, Warszawa 2017.
- Gil I., Gil P., *Postępowanie klauzulowe*, Warszawa 2007.
- Golinowska K., [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 2. *Komentarz. Art. 730-1217*, Warszawa 2019.
- Gołaczyński J. (red.), *Postępowanie egzekucyjne. Komornicy sądowi. Koszty egzekucyjne*, Warszawa 2019.
- Grela A., [w:] I. Gil, A. Góra-Błaszczkowska, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), *Zadłużenie i niewypłacalność dłużnika*, Sopot 2018.
- Hrycaj A., Jakubecki A., Witosz A. (red.), *System Prawa Handlowego*, t. 6. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, Warszawa 2019.
- Machowska A. (red.), *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe zagadnienia praktyczne*, Warszawa 2016.
- Marciniak A., *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 2019.
- Studzińska J., [w:] J. Gołaczyński (red.), *Postępowanie egzekucyjne. Komornicy sądowi. Koszty egzekucyjne*, Warszawa 2019.
- Szczurek Z., *Egzekucja sądowa w prawie polskim*, Sopot 2015.
- Witosz A., [w:] A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz (red.), *System Prawa Handlowego*, t. 6. *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, Warszawa 2019.

Internet

- Marcewicz O., [w:] Jakubecki A. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217*, <https://sip.lex.pl/#/commentary/587291242/517943/jakubecki-andrzej-red-komentarz-aktualizowany-do-kodeksu-postepowania-cywilnego?cm=URELATIONS> [dostęp: 13.09.2019].
- Marcewicz O., [w:] Jakubecki A. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217*, <https://sip.lex.pl/#/commentary/587743513/595121> [dostęp: 13.09.2019].
- Marcewicz O., [w:] Jakubecki A. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217*, <https://sip.lex.pl/#/commentary/587743477/595085/jakubecki-andrzej-red-kodeks-postepowania-cywilnego-komentarz-aktualizowany-tom-ii-art-730-1217?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].
- Marcewicz O., [w:] Zembrzusi T. (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I i II*, <https://sip.lex.pl/#/commentary/587808228/605668/zembrzusi-tadeusz-red-kodeks-postepowania-cywilnego-koszty-sadowe-w-sprawach-cywilnych...?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

Olczak-Dąbrowska D., *Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej*, <https://sip.lex.pl/#/monograph/369399039/341409/olczak-dabrowska-dagmara-malgorzata-red-wybrane-zagadnienia-egzekucji-sadowej?cm=URELATIONS> [dostęp: 7.12.2019].

Szczurek Z., *Egzekucja sądowa w sprawach cywilnych*, <https://sip.lex.pl/#/monograph/369260192/233107/szczurek-zbigniew-egzekucja-sadowa-w-sprawach-cywilnych?cm=URELATIONS> [dostęp: 19.10.2019].

Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie k.p.c. z dnia 6 sierpnia 2014 r. (druk nr 2678), <https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatposiedzeniatematy/2291/drukisejmowe/2678.pdf> [dostęp: 7.12.2019].

Uzasadnienie projektu ustawy o komornikach sądowych z dnia 24 maja 2017 r. (druk nr 1582), <https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatposiedzeniatematy/3999/druki-sejmowe/1582-i.pdf> [dostęp: 7.11.2019].